

CODI 28527 MITOLOGIA CLÀSSICA

Prof. Francesc J. CUARTERO I IBORRA.

Objectius i contingut

El curs és adreçat als estudiants de segon cicle de Filologia Clàssica, però és obert a tots els estudiants de segon cicle dels altres departaments de la facultat de lletres. Sempre que escaigui, doncs, una traducció acompanyarà els textos originals sobre els quals treballarem. La base d'anàlisi seran, en efecte, els textos antics (obres d'estricta intenció literària, tractats mitogràfics, referències puntuals en escolis i en literatura menor, etcètera), a partir dels quals es configurarà un marc d'estudi, de caràcter teòric, de diferents aspectes de la mitologia clàssica. L'interès fonamental d'aquest curs resideix en la valoració de les funcions que els mites exerceixen en les societats antigues, i en especial en les pràctiques rituals de la religió grega (festivals, sacrificis, tragèdia, proves atlètiques, rituals iniciàtics, etcètera).

Avaluació

Una prova escrita servirà per constatar si els estudiants han assolit els objectius de l'assignatura. L'examen constarà de dues parts: la primera consistirà en algunes qüestions referides a algun aspecte del programa; en la segona, caldrà fer un comentari sobre un text de contingut mític. A banda de la prova final, les intervencions i opinions donades a classe, juntament amb la lectura diària comentada de la selecció de textos, seran elements igualment pertinents per a l'avaluació.

També es valorarà la
l'elaboració d'un treball sobre algun aspecte mitològic acordat amb el professor

El temari, provisionalment, s'articularà al voltant d'aquests capítols:

I. L'estudi del mite.

Definició; les principals escoles interpretatives.

II. La iniciació

La crisi de la noia (mite de Cal·listo; de Dànae); el canvi de sexe.

III. El boc expiatori

Mite d'Èdip; de Codre; de Polícrite

IV. La cacera i el sacrifici

Mite d'Odisseu i el Ciclop; de Melèagre; d'Acteó

Etiologia (mite de Prometeu; treballs d'Hèracles) i pràctica del sacrifici (mite de Licàon)

V. Els jocs olímpics

Mite de Pèlops

VI. La desaparició del déu

Mite de Demèter; misteris d'Eleusis i Tesmofòries

VII. Mites dels orígens.

Teogonies i cosmogonies; les Crònies

VIII. La tragèdia

Dionís. Mites dionisiacs i els orígens de la tragèdia.

Bibliografia

Pel que fa als textos que llegirem i comentarem a classe, es farà servir material preparat pel

professor. Com a orientació bibliogràfica de referència -que serà ampliada a mesura que ho

requereixi el tractament de temes concrets- proposem les obres següents:

AGHION, I, i altres, Héroes y dioses de la Antigüedad, Madrid, Alianza Editorial,

1997.

APOL·LODOR, Biblioteca de relats mitològics, Barcelona, Irina, 1990.

BONNEFOY, Y. Y. (ed.), Diccionario de las mitologías y de las religiones de las sociedades

tradicionales y del mundo antiguo, 6 vols., Barcelona, 1996 i segs..

BREMMER, Jan N., Greek Religion, Oxford, 1994.

BURKERT, W., Greek Religion. Archaic and Classical, trad. de l'alemany, Cambridge, Mass., 1985

(Stuttgart 1977).

--, Homo Necans. The Anthropology of Ancient Greek Sacrificial Ritual and Myth, trad. de

l'alemany, Berkeley-Los Angeles-London, 1983 (Berlin-New York, 1972; 2a

edició ampliada, 1997).--, Structure and History in Greek Mythology and Ritual, Berkeley, 1979.

BUXTON, R., Imaginary Greece: The Contexts of Mythology, Cambridge, 1994.

DETENNE, M., La invención de la mitología, trad. esp., Madrid 1985 (Paris, 1981).

DUCH, LL, Mircea Eliade. El retorn d'Ulisses a Ítaca, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1983.

CLUA, J. A. , La mitologia clàssica en els textos literaris, Barcelona, Irina, 1995.

ELIADE, M., El mito del eterno retorno. Arquetipos y repetición, Madrid, 1972.

FRAZER, J. G., La rama dorada, trad. esp., México, 1970.

GANZ, T., Early Greek Myth. A Guide to Literary and Artistic Sources, Baltimore, 1993.

GARCÍA GUAL, C., Introducción a la mitología griega, Madrid, Alianza Editorial, 1992..

GRAF, F., Greek Mythology. An Introduction, Baltimore-London, 1993.

GRANT, M. i HAZEL, J., Diccionari de la mitologia clàssica, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1997.

GRIMAL, P., Diccionario de la mitología griega y romana, Barcelona 1981 [ed. Labor, 1965] (Paris 1951).

--, La mitologia grega, Barcelona, Edicions de 1984, 2000.

- KIRK, G. S., El mito. Su significado y funciones en la antigüedad y otras culturas, Barcelona, 1985.
- IMPELLUSO, Héroes y dioses de la Antigüedad, Barcelona, Electa, 2002.
- NILSSON, M.P., Historia de la religiosidad griega, Madrid, Ed. Gredos, 1953.
- PERRAMON, J., Diccionari de la mitologia grega i romana, Barcelona, Edicions 62, 1996.
- PEROWNE, S., Mitologia romana, Barcelona, Edicions de la Magrana, 1989.
- PRINSENT, J., Mitologia grega, Barcelona, Edicions de la Magrana, 1989.
- ROSCHER, W. H., Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie, I-VII, Leipzig, 1884-1893 (repr. Stuttgart, 1977-1978).
- RUIZ DE ELVIRA, A., Mitología Clásica, Madrid, 1988.
- THOMPSON, S., Motif-Index of Folk-Literature, Bloomington, 1955-1958.
- VERNANT, J. P., Mito y pensamiento en la Grecia antigua, trad. esp., Barcelona, 1974.
- , Mito y sociedad en la Grecia antigua, trad. esp., Madrid, 1982.
- VERNANT, J. P.-VIDAL-NAQUET, P., Mito y tragedia en la Grecia antigua, Barcelona, 1987

